

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi polji. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 3 gld. 60 kr., za pol leta 1 gold. 80 kr., za četrt leta 90 kr., pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gld. 20 kr., za pol leta 2 gld. 20 kr., za četrt leta 1 gld. 15 kr. nov. den.

~ V Ljubljani v sredo 11. septembra 1867. ~

Gospodarske stvari.

Oglas čbelorejni.

Gospodom dekanom, župnikom, nadzornikom učilnic in učiteljem

naznanjam, da v korist poduka v čbeloreji, na svojem posestvu v Draškovci poleg Št. Jerneja na Dolenskem do 20. dne tega meseca na ogled in izbero imam mnogovrstnih panjev in sicer: navadnih ležečih (Lagerstöcke), stoječih Dzierzoncev (Dzierzonsständer), dvojnih ležečih (Doppellagerstöcke) po novi šegi z Dzierzonovim navodom, s čbelami in zakladom strdi. Strd se plača po teži in tadanji ceni strdi; 8 od sto je za poboto tare. Navadni panj velja 1 gold., dvojni (Doppellagerstock) 4 gld., Dzierzonec pa 5 gld., vsaki polk čbel 2 gold. Ker po latinski pravlici (verba movent, exempla trahunt) lastni vid vsak nauk pospeši, nadjam se, da nadzorniki bližnjih učilnic te prilike ne bodo hoteli zamuditi, da ne bi na korist poduka kupili ali Dzierzonza ali dvojnega panja in ga darovali šoli. Trgatev strdi pričela se bo 21. dne tega meseca; naročbe se sprejemljejo po listih, poštne prostih, do 20. dne t. m. pod napisom mojim: *)

Trenc Ferdinand,
v Draškovci. Pošta Št. Jernejska na Dolenskem.

Delitev, zložba in drobitev zemljišč.

Dan danas je o vsaki zadevi, bodi-si o kmetijstvu, obrtnijstvu, o razpravah državnih in deželnih poslanstev in vseh delih človeškega djanja in nehanja kritike treba, in ravno kritika ali javna razsoja je tisti faktor ali delovodja, kateri dostikrat ali pa večidel do pravega cilja in konca pomaga. Tedaj kritika je pravična vaga vsega, kar se na svetu godi. Ker se ravno v pričujočem času na nekem vrhuncu do dospetja k umnemu gospodarstvu vrtimo, je treba mnenja ali potrebe jedne ali druge dežele v tem važnem predmetu pretresovati, da se zaželeni blagostan po mogočnosti doseže.

Da je delitev zemljišč, posebno gmajn ali golih pašnikov nepogojno potrebno, to je gotovo, kajti to potrebo čutijo cele dežele, še bolj cele soseske in posamni upravičenci pašnikov, ker na tisoče oralov gmajn ali pašnikov z malim doneskom ali celó brez doneska pustih leži. Kar je taci del za pašo dobrih, pobrijejo jih bolj premožni upravičenci s svojimi govejimi, ovčjimi in drugimi čedami; mali posestniki ali upravičenci pa malo, reveži brez vse živine še celó nič zraven ne

vžijejo, čeravno je teh povsod večina, tedaj je silna potreba, da pašnike delimo.

Če pa tudi gozde ali šume delimo na posamnike, je strah pravičen, da ne bi se vničili, silni burji in vsem drugim vetrovom vrata širila, velike suše nastopile in studenci in potoki posušili; in tako se more naštet na stotero naravnih vzrokov, ktere vsak deželán pozná in kateri prosijo: ne delite gozdov in šum! Misel, gozde med posamne upravičence deliti, je tedaj popolnoma napačna, ne tako pa una, da bi gozde in šume soseskam v varstvo pustili; kajti le s prvim načinom se z napake zaide v napako, ne pa sè zadnjim. Da je imel posamni posestnik (upravičenec) pravico, od grajščaka zahtevati lesá, ne samo za domačijo in po enih krajih tudi za prodajo, je res; al to ni napeljevalo upravičenca na misel, da je lastnik gozda (kar je prav za prav vendar bil), ter si more ali smé iz njega lesá prilastiti kolikor hoče in kader mu je drago, in da v tej izpeljavi nikomur krivice ne dela. Edina misel, ktera je upravičence gnala in jih še žene, gozdne pridelke, to je, les, za-se in tudi za prodaj skrivaj ali ne skrivaj si prilastiti, je ta-le: Ko je upravičenec videl, da grajščine od ene, in borštnarji na svojo roko od druge strani les prodajajo in gozde vničevajo, ni moral tedaj upravičenec rok križem držati, ko mu je volk ovco grizel in jo še grize. „Nemaren je osel, ki pri polnih jasliah zraven grizejočih kónj strada“! je odgovoril ranjki cesar Jožef II. finančnemu višemu uradniku v pokoju, ko se mu je pritožil, da iz same pokojnine živeti ne more. Da bi upravičenec gozde sedaj, ko so v nadvarstvu sosesk, neprenehoma in sè silo trebil, to ni res, kajti toliko je kranjski kmet gotovo vreden, da se more o njem reči, da zna dobro razsoditi, v kakošnih rokah in v kakošnem gospodarstvu je bil gozd pred ali po delitvi, da je namreč gozd sedaj pod varstvom tistih oseb, katerim vsak sosesčan svoje celo zaupanje daje, posebno če se gozd pravično uživa in varuje.

Vsa druga bo pa iz borštev v kratkem času, če jih posamni upravičenci po koséh v roke dobijo. Res je, da skrbni in marljivi gospodar si bo prizadeval, svoj del gozda zboljšati, a koliko jih je taci? in koliko jih tudi pri vsi dobri volji in pošteni naturi biti more očigled uboštva na Notranjskem in po Krasu. Trst je blizo, drva zmirom dražja, človeške potrebe zmirom večje. Večidel bodo upravičeni svoj part (del) boršta hitro v sivo-skalovna tla preobrnil, in kadar je boršt svitel, tla prazna, začne neusmiljeno gospodovati teta burja — in hitro se še ta pest zemlje bode v jadransko morje spravila. In če potem tudi taka pusta tla najboljim gospodarjem v roke pridejo, kaj se bo ž njimi pomagal? — Na to vprašanje nam odgovarja celi Kras noč in dan! Vse drugače je pa tudi na

*) Drago bi bilo gotovo vsem čbelarjem, da bi jim v „Novicah“ skušnje svoje razodeli o Dzierzonovih panjovih in jim povedali: so li ti panjovi res tudi za naše kraje take hvale vredni, kakoršnje imajo drugod. Vred.